

Clàssics al dia Hawthorne ens incita a viure sent coherents amb nosaltres mateixos

Una història, un missatge

Nathaniel Hawthorne
El espantapájaros
Traducció de Juan Sebastián Cárdenas

PERIFÉRICA
72 PÀGINES
11,50 EUROS

ADA CASTELLS

Hawthorne posa el seu conte al servei d'una idea: cadascú ha de ser segons la seva naturalesa. No explicaré l'argument d'*El espantapájaros* de dalt a baix perquè no hi ha falta més greu que pugui cometre un comentarista de ficció. S'ha de tenir respecte pels lectors que s'hi apropen amb la sana voluntat que els expliqui una història. I us asseguro que si alguna cosa fa Hawthorne amb aquest conte llarg és explicar-nos-en una, amb personatges molt bons i molt dolents, amb missatge moral i amb una veu narrativa que se't fica dins les orelles.

A Periférica són conscients del respecte que s'ha de tenir pel lector que vol arribar verge a aquest clàssic nord-americà del XIX i fins i tot han optat per publicar el comentari del traductor al final del llibre, a manera de postfaci. Pot semblar una paradoxa, però en aquesta peça Juan Sebastián Cárdenas constata que la modernitat del conte rau en què el matis psicològic dels personatges és nul. Ni se'ls justifica ni es cerca l'origen de les seves accions. La seva naturalesa freda i opaca és el que més enlluerna, rebla el traductor. I precisament és aquest radicalisme en els fets i no pas en els personatges el que va atraure Melville, Kafka i Beckett cap als relats de Hawthorne.

L'altre aspecte que cal destacar del conte és el seu caràcter al·legòric. Tot l'argument està al servei d'una idea que se'ns brinda al final: si cada home tingués la seva pròpia vocació, la humanitat hi sortiria guanyant. O, dit d'una altra manera: si gues coherent amb la teva naturalesa perquè potser podràs enganyar els altres, però mai no et podràs enganyar a tu mateix. Amb el desig que aquest consell moral funcioni, Hawthorne adopta el to de qui explica una llegenda que ha sentit mil cops i que no s'ha entretingut a discernir si era certa o no. El que és realment important són les conclusions que en podem extreure. Fins i tot sembla que l'escriptor adopti un to sorneguer i molt del nostre temps, quan pren distància dels fets i es pregunta: "¿Es necesario que diga la verdad?", per acabar comparant el seu protagonista amb "esos personajes sosos y malogrados, mil veces utilizados sin ningún provecho, que los escritores de novela (entre los cuales me encuentro, sin duda) han usado en abundancia para poblar el mundo de la ficción".

Sí, a Hawthorne no li interessen ni la bruixa, ni l'espantapocells, ni el jutge, ni la donzella que poblen la seva història. El que l'interessa és dir-nos que al món hi ha pocs homes d'una sola peça i que més d'un cop ens els trobem en els llocs més insospitats. En aquest llibre segur que n'hi ha un, i fins aquí puc arribar. |

Nathaniel Hawthorne
PHOTO RESEARCHERS / GETTY IMAGES

Tomàs Garcés
Obra completa

GALÀXIA
GUTENBERG /
CERCLE DE LECTORS
1.538 PÀGINES
39 EUROS

Obra completa Galàxia Gutenberg recupera l'obra de l'autor de 'Vint cançons': poesia, traduccions, assaig, prosa literària i periodisme militant

Tomàs Garcés: la fina petjada

JULIÀ GUILLAMON

Joan Salvat-Papasseit va néixer el 1894, Joan Alavedra el 1896 i Tomàs Garcés el 1901. Tots tres han retratat la Barceloneta de començaments del segle XX: l'anarquisme i la quimera social, el catalanisme i la cultura popular. Comparar la trajectòria d'aquestes tres figures podria aportar una nova llum sobre un dels aspectes més poc estudiats de la cultura catalana contemporània: de quina manera la literatura proporciona una via d'integració i d'ascens social, i com, uns quants autors, sorgits en un ambient urbà, excèntric amb relació al noucentisme burgès, desenvolupen un paper actiu en la tasca de reconstrucció dels anys vint i trenta, amb ramificacions que s'estenen més enllà de la Guerra Civil. Alavedra, secretari de Pau Casals i pare d'un dels polítics més destacats del pujolisme. Garcés, advocat de referèn-

cia a la Barcelona de postguerra, pare d'un dels arquitectes més refinats i elegants de la generació formada a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona als anys seixanta.

Els darrers llibres publicats de Tomàs Garcés es remunten al 1986 i al 1991, quan sota la direcció d'Alex Susanna, l'editorial Columna va reunir la poesia i la prosa de Garcés en tres volums d'obra completa. No ha estat objecte de l'engramament que han patit molts autors arran de la moda retrospectiva que ha dut a recuperar llibres oblidats i miscel·lànies d'articles. El volum que ha recollit Valentí Soler mostra per primera vegada l'obra de Garcés en el seu conjunt: la poesia, que és on du a terme les contribucions més importants, amb la seva reinterpretació de la cançó popular amb sensibilitat contemporània. Les traduccions, que

Història Maria Dolors Fulcarà narra la curta vida de la Residència d'Estudiants de Catalunya, ubicada a Sant Gervasi, tot seguint el model madrileny

Projecte noucentista

JORDI AMAT

L'any 2010 es va començar a commemorar el centenari de la Residència de Estudiantes de Madrid, institució emblemàtica de la pedagogia institucional que durant un període fou, a banda d'una elegant residència, un potentíssim centre cultural. Durant un temps allotjar-se a la Resi equivalia a viure al rovell de l'ou de l'Edat de Plata. Aquell esperit de civilitat, adaptat a l'afany d'institucionalització de la catalanitat dels hereus de Prat de la Riba, va impulsar la creació d'una Residència d'Estudiants de Catalunya a Barcelona.

La idea es va gestar a l'influent Congrés Universitari Català de 1918 i a finals de 1921 s'inaugurà la

casa per als estudiants que venien de fora. Res a veure amb la sordidesa del món de les pensions del Pla d'*El quadern gris*. La residència estava situada en una torre de Sant Gervasi, envoltada de natura i amb unes instal·lacions que respiraven ètica noucentista. Com deia un fulletó de propaganda, l'ordre extern de la casa volia esdevenir mirall de l'ordre interior dels estudiants. Però aquell microcosmos d'educació i cultura, que va fascinar un jove Pierre Vilar, va tancar ràpidament les portes. Típic. Manca de recursos, castració d'institucions per part de la dictadura de Primo de Rivera i creació d'una Residència alternativa de la Diputació dins de l'Escola Industrial.

Maria Dolors Fulcarà
La Residència d'Estudiants de Catalunya (1921-1939)

PUBLICACIONS
DE LA UNIVERSITAT
DE BARCELONA
176 PÀGINES
22 EUROS